

Přílohy

- A) Vznik a vývoj psané romské literatury v Čechách
- B) tabulky ke kvantitativní analýze

A) VZNIK A VÝVOJ PSANÉ ROMSKÉ LITERATURY V ČECHÁCH

V této části budu sledovat historickou linii vývoje psané romské literatury na našem území, resp. na území Československa, jelikož tato literatura vznikala v období, kdy ještě obě země patřily k sobě.

Historie psané romské literatury na našem území je velice mladá a je spojena se vznikem a rozvojem romského etnoemancipačního hnutí. O psaných romských textech na našem území v podstatě nemáme až do roku 1969 žádné zprávy vyjma dvou vlaštovek ze 30. a 40. let 20. století³¹. První z nich je překlad Skutků apoštolských, které v roce 1936 přeložil do romštiny moravský Rom Antonín Daniel. Druhou je divadelní hra *Horiaci cigánsky tábor*, kterou v roce 1946 napsala Elena Lacková. Hru následně v roce 1952 s rodinou a spolu s mládežníky Divadla Jonáše Záborského v Prešově zinscenovala a na prknech tohoto divadla sehrála. Jak píše Helena Sadílková, „Vznik romské autorské literatury i její další vývoj byl přímo závislý na celkové dobové společenské a politické atmosféře“ (Sadílková, 2006:29) a mimo jiné i podmíněný ustavením psané podoby romského jazyka, který se u nás do té doby šířil pouze ústně. Romské etnikum na našem území proto po několik staletí pěstovalo pouze ústní lidovou slovesnost a to téměř výhradně až do konce 60. let 20. století. Za hlavní milníky v kratičké historii jimi psané literatury můžeme považovat roky 1969 a 1989. V prvním z obou zmíněných let došlo k oslabení asimilační politiky tehdejší komunistické vlády, ve druhém poté k pádu komunistického režimu. Díky těmto dvěma událostem se uvolnila politická a společenská situace, začaly sílit snahy o emancipaci romského etnika, jemuž se otevřel se prostor pro nové sebevyjádření, a pomalu začalo docházet k ustavování moderní romské identity, moderního romství (*romipen*). Nyní se pokusím vylíčit historii tohoto vývoje podrobněji a zachytit ty nejdůležitější okamžiky, přičemž budu klást důraz také na to, jak se postupně transformoval do psané podoby žánr pohádek.

2. 1. Období tvrdé asimilace - 50. a 60. léta

Jak již bylo řečeno, po celá dlouhá staletí romské etnikum na našem území pěstovalo pouze ústní lidovou slovesnost. Ta se během té doby bohatě rozvinula a tvořila základní prvek kultury romského společenství. Veliký zlom však nastal v 50. letech 20. století s příchodem asimilační politiky KSČ.

---

³¹ Proto se romská literatura často také nazývá literaturou bez paměti nebo literaturou bez precedentu, jelikož mohla při svém vzniku navázat pouze na lidové vyprávění (viz. Scheinostová, 2006:12-13).

Tehdejší situaci romské menšiny a její dopad na romskou kulturu a slovesnost popisuje ve svém díle nejuceleněji Milena Hübschmannová (2000). Jak upozorňuje, v 50. letech 20. století začala komunistická vláda vůči romskému etniku uplatňovat tvrdou asimilační politiku. Protože podle ideologie stalinismu romské společenství neodpovídalo definici národa, bylo označeno za „sociální skupinu s odumírajícím etnikem a zaostalým způsobem života“ (Hübschmannová, 2000:136). Státní orgány byly přesvědčeny, že je nutné Romy a Romky převychovat, přizpůsobit dělnické třídě, kultivovat. Vše co dosud tvořilo základní stavební kameny romství, se náhle začalo považovat za hlavní zdroj sociální zaostalosti a mělo být beze zbytku nahrazeno kulturou, hodnotami a životním stylem bílé majority. Romský jazyk, romská kultura, tradice, hodnotový žebříček, ale i příbuzenská pouta a vazby uvnitř skupiny, to vše bylo třeba z pohledu komunistické vlády vymýtit, aby se této „zaostalé sociální skupině“ otevřela cesta k „lepší budoucnosti uvnitř vyspělé socialistické vlasti“ (zvýrazněno autorkou bakalářské práce).

Jak uvádí Milena Hübschmannová, nejvíce vláda zbrojila proti romskému jazyku. Romština, dosud ve školách běžně používaná, se rázem stala tabu a někteří pedagogové a pedagožky za její používání dokonce žactvo tvrdě trestali. Ačkoli se našlo několik osob, které byly ochotné se režimu postavit a romsky s dětmi hovořit, případně i romštinu vyučovat, v dokumentu *Práce s cikánským obyvatelstvem*, vydaným ÚV KSČ v roce 1958, se výslovně uvádí, že „Je nutné odmítnout umělé snahy některých osvětových pracovníků, kteří chtějí z dosavadních dialektů vytvořit cikánský jazyk a literaturu...[jelikož] by to zpomalilo proces převýchovy Cikánů...[a] napomáhalo by nadále konzervovat starý, primitivní způsob cikánského života...“ (citováno In Hübschmannová, 2000:136). Z toho je patrné, že jakékoli snahy o pěstování romské kultury a vznik romsky psané literatury v tomto období, měly zcela minimální naděje na úspěch, neb by byly tvrdě odsouzeny a potrestány.

Romské velkorodiny dosud žijící pospolu v převážně slovenských osadách byly násilně rozvraceny³² a jejich členové a členky stěhováni vládními orgány do Čech, kde každý na jiném místě měli začít nový život. Tím byly napadeny základní společenské jednotky, jež doposud uchovávaly, obohacovaly a dalším generacím předávaly poklady romské slovesné tvorby. Přesto, nebo právě proto se i po přesídlení do Čech někteří Romové a Romky pokoušeli si svou kulturu uchovat neboť „ve svých pohádkách spatřovali pouto k vlastní minulosti a identitě rozptylované asimilačními tlaky“ (Šubrtová, 2000: IX).

Podobně i Helena Sadílková ve svém článku píše, že když se romské etnikum ocitlo na rozhraní minulosti, tradice a navykklých forem chování s novou, slibnou, ale nejistou budoucností, reagovali na to někteří tím, že se snažili o zachování a další předání

---

³² Cílem vlády bylo „rozptýlit nežádoucí cikánská soustředění“ (Hübschmannová, 2000:136), pročež jednotlivé rodiny rozesílala do tzv. družebních okresů, obcí a měst a to tak, aby v každém z nich bydlelo maximálně 5% obyvatel romského původu (Hübschmannová, 2000).

kulturního bohatství své komunity a začali sbírat a zpracovávat ústní lidovou slovesnost. Tím udali jeden ze směrů pozdější romské literatury. Tím druhým pak byla tematizace rozporu mezi starým a novým, známým a nejistým, mezi vlastní tradiční kulturou a nově se nabízejícími vzory majority (Sadílková, 2006).

Je zajímavé, že už v této době vyšla první kniha romských pohádek převyprávěných pro děti, i když vydaná v českém jazyce. Stalo se tak roku 1959 a jednalo se o knihu Marie Voříškové s názvem *Cikánské pohádky*, která byla pak v doplněné verzi vydána znovu v roce 1991 pod názvem *Zpívající housle*. V roce 1964 vyšla i kniha Heleny Rudlové *Cikánský smích*, který obsahuje pět sebraných lidových pohádek, avšak v neupravené podobě. Jak však upozorňuje Milena Šubrtová, „první vydání romských pohádek z konce 50. let 20. století byla pořizována buď jako zajímavý etnografický dokument, nebo se silnými adaptačními zásahy“ (Šubrtová, s. d.:1).

2. 2. Vznik Svazu Cikánů-Romů a počátky psané literatury

K prvnímu uvolnění situace došlo po Pražském jaru, kdy byla uvědomělými a vzdělanými Romy a Romkami v srpnu 1969 založena vůbec první romská společenská organizace u nás – *Svaz Cikánů-Romů*, který se stal střediskem romského emancipačního hnutí. Jeho cílem bylo zlepšení sociální situace romské majority a zároveň uchování a další rozvoj tradic romské kultury (Sadílková, 2006).

Podle Scheinostové bylo jedním z prvních kroků tohoto svazu vedoucích k emancipaci romského etnika, ustavení lingvistické komise, která dostala za úkol vypracovat vůbec první pravopisná pravidla pro nejrozšířenější dialekt romského jazyka - dialekt servika (Scheinostová, 2006). Pravidla, která komise stanovila roku 1971, platí dodnes. Svaz tak ukázal Romům a Romkám, že v romštině lze nejen mluvit, ale i psát, což si většina z nich nedokázala do té doby vůbec představit. Svaz dokonce začal vydávat vůbec první romský zpravodaj v Čechách, *Romano l'il* (Romský list). V něm byly uveřejňovány články nejprve v češtině, ale postupem času začaly vznikat i první literární texty v romštině. Mezi jinými zde publikovali například Tera Fabiánová, Andrej Giňa, František Demeter, či Elena Lacková, kteří jsou dnes řazeni k první generaci romských spisovatelů a spisovatelek. Romové a Romky tak slovy Karolíny Ryvolové objevili „ventil, za který by jim v minulosti posloužila především hudba a vzájemná pospolitost“ (Ravolová, 2008:15). Z hlediska feministických teorií je významné, že na vzniku a vývoji romské literární tradice již od samého počátku významně podíleli nejen muži, ale také ženy. Vzhledem k tomu, že v západní kultuře byl ženám vstup na pole literatury odepírán po dlouhá staletí a musely si své pozice vybojovat, je tato skutečnost pro romské ženy velkým přínosem. Budoucí generace romských spisovatelek budou moci navazovat na své předchůdkyně, které se přičinily o vznik romské literatury jako takové a angažovaly se do ní již v samotných počátcích. Díky časnému zapojení žen může romská literární tvorba nabýt zcela jiných

podob, než mohla nabýt literatura na Západě, která byla dlouho nazývána mužskou, jelikož byla psána veskrze muži a z pohledu mužů (více viz ve druhé kapitole).

Jak píše Milena Hübschmannová, „*Zrod romské literatury byl doslova explozivní*“ a to jednak díky euforii z uvolnění společenské situace, díky nově nabytému sebevědomí, díky poznání, že v romštině mohou vznikat literární texty, a především kvůli naléhavé potřebě ustavit nové komunikační dráhy mezi místně vzdálenými členy rodin a najít nové formy pro sebevyjádření, které by nahradily upadající tradici ústního vyprávění (Hübschmannová, 2000:139). Z pohádek vyšla knižně roku 1970 vyprávění Dezidera Bangy *Čierny vlas*. Jednalo se o výběr z lidových pohádek převyprávěných pro děti a vydaných ve slovenském jazyce.

Protože však Svaz podněcoval etnické sebeuvědomění a po počátečním úspěchu začal prosazovat politické požadavky, brzy se stal trnem v oku komunistické vlády a v březnu roku 1973 byl zrušen a jeho zpravodaj zakázán. „*Hnutí bylo [tímto zásahem] ochromeno, avšak ve skryté a oslabené formě pokračovalo i nadále...nebo byly jeho ideály v myslích romských a proromských aktivistů alespoň latentně přítomny*“ (Scheinostová, 2006:23).

2. 3. Období normalizace a 80. léta

V období normalizace byla znovu upevněna asimilační politika, nicméně „*zkušenost s tříapůlletou možností veřejně se projevovat ve vlastním jazyce, veřejně prezentovat vlastní kulturu, nemohla být zapomenuta*“ (Hübschmannová, 2000:139). Romská lidová slovesnost a tvořivost se mohla v té době uplatnit alespoň ve folklorních souborech, jejichž činnost KSČ stále ještě povolovala jakožto prostředek společenské integrace etnika. Někteří z autorů a autorek dříve publikujících ve zpravodaji *Romano L'íl* psali tajně dál, bez naděje, že by jejich díla byla ještě někdy uveřejněna. Folklorní soubory se stávaly novou formou romských setkání, nahrazující dřívější pohádkové sešlosti *pro paramisa*. Ty pomalu mizely, a to nejen kvůli asimilační politice a snaze KSČ o integraci, ale i dobrovolným přebíráním vzorů a nových životních modelů od majoritní společnosti (ke kterému by možná nedošlo v tak vysoké míře, kdyby nebyla romská kultura majoritou ustavičně znevažována a zavrhována). „*Neustále frustrovaná potřeba být přijat prestižní majoritou posílila u Romů aspiraci 'být na úrovni' (podle těch nejkonzumnějších měřítek) natolik, že propad vlastní kultury buď nepocítovali, nebo programově pocítovat nechtěli*“ (Hübschmannová, 2000:142). Nicméně, stále větší počet lidí si uvědomoval, co všechno by etnikum ztratilo, došlo-li by k zániku jeho tradiční kultury. Tito lidé usilovali o zachování této kultury, její přiživování a postupné posilování. Oporou jim byly mimo jiné i ohlasy mezinárodního romského emancipačního hnutí, které v té době probíhalo v zahraničí. Proto nově vzniklá romská literatura přeci jen úplně neustrnula ani v letech normalizačních.

Jako dozvuky předchozího uvolnění vyšly v roce 1973 *Romské pohádky*, které sebrala a do češtiny přeložila Milena Hübschmannová a taktéž její učebnice *Základy romštiny* (Šebková, s. d.). Zmíněná pohádková sbírka se od ostatních v Čechách známých edic romských pohádek liší, jelikož obsahuje pohádky lidové, které byly určené dospělým posluchačům, čemuž také odpovídá jak jejich forma, tak jejich obsah (vyšší brutalita, mnohdy silně naturalistické prvky a explicitně vyjádřená sexualita). V témže roce se vydání dočkala i sbírka pohádek s názvem *Král bydlí za rohem*. Jednalo se o pohádky sebrané Lilly Hodáčovou na Slovensku a převyprávěné pro dětské publikum. Byly to však všechno knihy vydané v českém jazyce.

Roku 1976 se Mileně Hübschmannové podařilo zajistit výuku romského jazyka na státní jazykové škole v Praze, která probíhala až do roku 1991, kdy přešla jako samostatný studijní obor na Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy. Tato škola se roku 1988 stala centrem, kam romští autoři a autorky mohli zasílat svá literární díla, která se později podařilo vydat.

V roce 1978 se za romské emancipační hnutí postavila i Charta 77. Její zpráva mezi jiným otevřeně kritizovala i to, že stranické a vládní orgány se snaží všemi dostupnými prostředky romskou kulturu potlačovat, že „*sdělovací prostředky soustavně šíří na veřejnosti představy, že taková kultura neexistuje*“ (citováno In Scheinostová, 2006:24) a požadovala adekvátní podmínky pro rozvoj této kultury.

V 80. letech se asimilační politika začala pomalu uvolňovat a i díky tomu mohl v roce 1983 Emil Ščuka v Sokolově založit první romské divadlo s názvem *Romen*. V rozmezí let 1979 až 1989 se podařilo taktéž vydat tři bilingvní česko-romské publikace. První z nich byla sbírka romské autorské poezie *Romane gífa* (Romské písně) v roce 1979 sestavená z do té doby nepublikovaných příspěvků, které se podařilo zachránit z redakce zpravodaje Svazu Cikánů-Romů před jeho zákazem. Druhou publikaci tvořila sbírka romských lidových přísloví *Lačo lav sar maro* (Dobré slovo je jako chléb) z roku 1985 a v roce 1987 vyšla sbírka humorných vyprávění a hádanek *So hin pro svetos jekhbuter* (Čeho je na světě nejvíc). Všechny tři sbírky však byly označeny za neprodejný metodický materiál určený pro sociální pracovníky a pracovníce, kteří pracují v terénu a nadto byly vydané ve velmi malém nákladu 200 až 500 kusů.

Nicméně sbírky se dostávaly do folklorních souborů, kde oslovovaly novou, mladší generaci Romů a Romek. Ti v brzké době následovali odkaz generace prvních romských spisovatelů a spisovatelek a brzy se začala na romském literárním nebi objevovat nová jména (např. Margita Reiznerová, Ladislav Hlaváč, Marta Bandyová, Jan Horváth a další).

V roce 1988 Andrej Giňa zorganizoval v Rokycanech *Kulturní setkání Romů*, které se setkala s velkým ohlasem. Na jeho základě Giňa sesbíral mnoho romských textů, které

se v letech 1988 a 1989 podařilo vydat ve sbornících *Šunen Romale I. a II.* (Romové, poslouchejte I. a II.).

Ještě je třeba dodat, že o prezentaci romské literatury v 70. a 80. letech se zasloužil i Československý rozhlas, který na popud Mileny Hübschmannové vysílal několik pořadů, které nové romské literární texty prezentovaly (Sadílková, 2006).

2. 4. Sametová revoluce 1989 a 90. léta

Po sametové revoluci z roku 1989 a svržení komunistického režimu se již naplno otevřela cesta romskému emancipačnímu hnutí a rozvoji svébytné romské kultury. Hnutí přerostlo v „romské národní obrození“, členové a členky etnika začali zakládat různé podpůrné organizace, rozvíjet kontakty se zahraničními romskými menšinami, pořádali rozličné kulturní akce, společenská setkání, zakládali časopisy a noviny, vytvářeli rozhlasové a televizní pořady (např. *Romale, O Roma vakeren* (Romové hovoří) či později *Velký vůz*), dali vznik kulturnímu festivalu *Romfest* apod.

Z významných událostí devadesátých let je třeba zmínit vznik *Sdružení romských autorů* v říjnu roku 1990, o rok později vznik *Muzea romské kultury* v Brně, a v témže roce v Praze založení studijního oboru *Romistiky* na filosofické fakultě Univerzity Karlovy Milenou Hübschmannovou. Romské etnikum bylo uznáno za národnostní menšinu (v roce 1991), mohlo pěstovat a rozvíjet svou kulturu a tradice, používat opět plnohodnotně svůj jazyk a dále rozvíjet započatou literární činnost.

Nových literárních děl přibývalo neobyčejnou rychlostí. Milena Hübschmannová uvádí, že „během prvních let po sametové revoluci vyšlo mnohonásobně více romských nebo dvojjazyčných publikací než za celou dobu romských dějin na území dnes České a Slovenské republiky“ (Hübschmannová, 2000:143). Podle Věry Havlové se v deseti letech, jež následovaly po revoluci, zvýšila publikační činnost romských autorů a autorek přibližně třicetkrát (Havlová, 2000).

Hlavní úlohy se chopily nově vznikající romské noviny a romské a romistické časopisy, v nichž bylo publikováno přes devadesát procent tehdy vydaných romských textů. V lednu roku 1990 začalo ministerstvo práce a sociálních věcí vydávat měsíčník *Lačho lav* (Dobré slovo), mezi nejvýznamnější nově vzniklá periodika patřily časopisy *Amare lav* (Naše slovo), *Romano gendalos* (Romské zrcadlo), *Romane kurko* (Romský týden), časopis romistických studií FF UK *Romano džaniben* (Romistický sborník) a vznikaly i mnohé jiné. Došlo však i ke vzniku prvního rozsáhlejšího výboru romských literárních děl s názvem *Kale ruži* (Černé růže). Dílo se připravovalo již na konci osmdesátých let, ale až v roce 1990 mohlo být vydáno knižně.

Rozvojem romské literatury pro děti v tomto období se zabývá ve svém díle Svatava Urbanová. Podle ní došlo v 90. letech k nárůstu vydávání romských pohádek proto, že jednak ve společnosti sílil zájem o multikulturnost a emancipační hnutí nabíralo na síle, a jednak se „hledala cesta, jak potvrdit zájem neromů o Romy a jak vzbudit zájem a následně větší pochopení vůči odlišnostem a jinakostem, s nimiž se v běžných společenských vztazích a kontaktech setkáváme“ (Urbanová, 2004:225-226). Pohádky tak dle jejích slov pomáhaly majoritě pochopit myšlení, kulturu a postavení romské menšiny.

Mnoho romských pohádek začalo vycházet na stránkách romistického časopisu *Romano džaniben*, ale vznikl také časopis orientovaný přímo na dětské čtenáře. Nesl název *KEREKA* (kruh) s podtitulem *Časopis nejen pro romské děti*, jeho vznik podpořilo ministerstvo školství a kultury, jedná se o dvouměsíčník a od roku 1996 vychází pravidelně dodnes.

Z knižně vydaných pohádek se nejprve objevily reedice starších vydání, například již výše zmíněné *Zpívající housle* Marie Voříškové (1991). V roce 1992 vznikla slovy Svatavy Urbanové „ojedinělá publikace“ Eleny Lackové *Romane paramisa* (romské pohádky), která je předmětem analýzy této bakalářské práce. V roce 1999 pak znovu vyšla sbírka Mileny Hübschmannové *Romské pohádky*. Tuto sbírku začalo ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy zcela neuváženě distribuovat do škol, ve snaze pomoci k poznávání a šíření romské kultury mezi žáky a žákyněmi základních škol. Komise, která tuto akci spustila, se nejspíše řídila pouze názvem knihy a nepřihlédla již k tomu, že se jedná o původní lidové pohádky, které byly v romské tradici určeny dospělému a nikoli dětskému publiku. Milena Šubrtová tento počín charakterizuje jako zcela zásadní „nepochopení funkce a povahy těchto textů i celého editorského záměru“ (Šubrtová, 2000:VIII). Kniha byla rozeslána do všech základních škol v České republice a měla být podle doporučení ministerstva jako doplňková četba zařazena do studijního kurikula. Záhy se pro své naturalistické vyznění, sexuální podtext a občasně snad až příliš brutální prvky setkala s odmítnutím vyučujících, odborné i laické veřejnosti. Od iniciativy ministerstva se distancovali dokonce i někteří představitelé a představitelky romských organizací. Přitom už v té době existovalo několik vydání romských pohádek, které jsou svou povahou určeny dětským čtenářům a čtenářkám a splnily by záměr ministerstva na výbornou (Šubrtová, 2000).

V dalších letech se paleta romských pohádkových knih dále rozrůstala. Z velkého množství vydávaných textů pro děti zmiňme například vyprávění Hany Doskočilové *O Mamě Romě a romském pánbíčkovi* aneb *Dvanáct romských přikázání, jak je svým dětem vypravují romské maminky*, která původně vycházela na pokračování v časopise *Mateřídouška*, či knihu z pera českého autora Stanislava Filipa s názvem *Pohádky z jisker*

a dýmu, inspirované vzpomínkami na vyprávění Romů a Romek, s nimiž se setkal v dětství. Mezi texty, které píší sami romští spisovatelé a spisovatelky, a texty od českých autorů a autorek, jsou určité rozdíly. Svatava Urbanová píše, že „*při troše zjednodušení můžeme tvrdit, že neromští autoři směřují k bohatší fabulaci a obrazotvornosti, zatímco romští autoři k didaxi*“ (Urbanová, 2004:238), přičemž jako příklad autorky, která vkládá do pohádek rady a ponaučení, uvádí právě Elenu Lackovou.

2. 5. Současná romská literatura

Dnes již většina autorů a autorek pracuje s plně autonomními náměty, rozpracovává rozsáhlejší díla, překládá díla zahraničních romských spisovatelů a spisovatelek (Ryvolová, 2008) a objevuje nové literární formy a žánry.

Ačkoli podle Karolíny Ryvolové prakticky všichni z nejstarší generace romských spisovatelů a spisovatelek začínali tím, že zapsali důvěrně známou pohádku nebo legendu, která se vyprávěla v jejich rodině (Ryvolová, 2005), dle Zuzany Mračkové se nyní romská literatura již mění, a to v tom smyslu, že „*prvotní úžas nad možností psát v rodném jazyce a tím i návaznost na klasické romské vyprávění (pohádky) je postupně vystřídáván potřebou jisté estetičnosti, propracovanější psychologie a určitým nezanedbatelným sdělením jednotlivých příběhů*“. Romská literatura také podle ní nyní přispívá k rozvoji sebevědomí romského etnika, předává poselství emancipace a pomáhá Romům a Romkám k rozvoji vlastní identity (Mračková, 2011).

Jak tedy píše Alena Scheinostová, jsme svědky „*zániku tradičních insistentních forem slovesnosti a dalších projevů kultury a zároveň vzniku forem a projevů zcela nových, jež postupně vytvářejí sociokulturní zázemí pro sebevědomou kolektivní identitu, moderní formu romipen (romství)*“ (Scheinostová, 2006:12)³³.

Společnými znaky všech literárních děl, pohádek nevyjímaje, jsou pak podle Mileny Hübschmannové spontaneita a upřímnost a to mimo jiné i z důvodu, že romská literatura je literaturou „bez paměti“ a píše se zkrátka tak, jak by se dříve mluvilo, či zpívalo (Hübschmannová, 2000).

---

³³ Více k tématu romského etnoemancipačního hnutí a rozvoje romské identity skrze literaturu viz. Alena Scheinostová (2006).

B) TABULKY KE KVANTITATIVNÍ ANALÝZE

Tabulka 1. Černý a bílý bratr

počet osob s vlastním jménem / označením celkem	11
počet mužů	8
počet žen	3

počet skupin osob, které slouží k dokreslení děje	6
počet mužských skupin	3
počet ženských skupin	3

Z celkového počtu osob s vlastním jménem / označením:

počet aktivních osob	9
z toho mužů	7
z toho žen	2

počet osob v hlavních rolích	3
z toho mužů	2
z toho žen	1

počet osob v záporných rolích	2
z toho mužů	2
z toho žen	0

Tabulka 2. Sillona a Žarko

počet osob s vlastním jménem / označením celkem	8
počet mužů	4
počet žen	4

počet skupin osob, které slouží k dokreslení děje	17
počet mužských skupin	15
počet ženských skupin	2

Z celkového počtu osob s vlastním jménem / označením:

počet aktivních osob	2
z toho mužů	1
z toho žen	1

počet osob v hlavních rolích	5
z toho mužů	2
z toho žen	3

počet osob v záporných rolích	1
z toho mužů	0
z toho žen	1

Tabulka 3. Čercheň – dcera hvězd

počet osob s vlastním jménem / označením celkem	11
počet mužů	6
počet žen	5

počet skupin osob, které slouží k dokreslení děje	6
počet mužských skupin	5
počet ženských skupin	1

Z celkového počtu osob s vlastním jménem / označením:

počet aktivních osob	7
z toho mužů	6
z toho žen	1

počet osob v hlavních rolích	3
z toho mužů	1
z toho žen	2

počet osob v záporných rolích	1
z toho mužů	1
z toho žen	0

Tabulka 4. Džajana

počet osob s vlastním jménem / označením celkem	7
počet mužů	3
počet žen	4

počet skupin osob, které slouží k dokreslení děje	9
počet mužských skupin	6
počet ženských skupin	3

Z celkového počtu osob s vlastním jménem / označením:

počet aktivních osob	4
z toho mužů	3
z toho žen	1

počet osob v hlavních rolích	6
z toho mužů	3
z toho žen	3

počet osob v záporných rolích	1
z toho mužů	1
z toho žen	0

Tabulka 5. Hrdinný Sap a krásná Ilona

počet osob s vlastním jménem / označením celkem	9
počet mužů	5
počet žen	4

počet skupin osob, které slouží k dokreslení děje	4
počet mužských skupin	3
počet ženských skupin	1

Z celkového počtu osob s vlastním jménem / označením:

počet aktivních osob	6
z toho mužů	3
z toho žen	3

počet osob v hlavních rolích	3
z toho mužů	1
z toho žen	2

počet osob v záporných rolích	2
z toho mužů	1
z toho žen	1

Tabulka 6. Rezavá podkova

počet osob s vlastním jménem / označením celkem	8
počet mužů	5
počet žen	3

počet skupin osob, které slouží k dokreslení děje	8
počet mužských skupin	5
počet ženských skupin	3

Z celkového počtu osob s vlastním jménem / označením:

počet aktivních osob	7
z toho mužů	4
z toho žen	3

počet osob v hlavních rolích	4
z toho mužů	2
z toho žen	2

počet osob v záporných rolích	1
z toho mužů	0
z toho žen	1

Tabulka 7. Tancující basa

počet osob s vlastním jménem / označením celkem	12
počet mužů	9
počet žen	3

počet skupin osob, které slouží k dokreslení děje	7
počet mužských skupin	4
počet ženských skupin	3

Z celkového počtu osob s vlastním jménem / označením:

počet aktivních osob	5
z toho mužů	5
z toho žen	0

počet osob v hlavních rolích	3
z toho mužů	3
z toho žen	0

počet osob v záporných rolích	4
z toho mužů	4
z toho žen	0